

Gemensamma nämnden för alkohol, tobak
och receptfria läkemedel

**§ 103 Verksamhetsberättelse och delårsrapport 2025
för Gemensamma nämnden för alkohol, tobak
och receptfria läkemedel (ATL0013/25)**

Beslut

Den gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel
godkänner den ekonomiska rapporten till och med 31 augusti 2025.

Sammanfattning

ATL-kontoret redovisar den ekonomiska uppföljningen till och med 31 augusti
2025. Verksamheten fortgår enligt lagd verksamhetsplan.

Beslut är enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Verksamhetsberättelse och delårsrapport 2025
- Verksamhetsberättelse och delårsrapport 2025 - Gemensamma nämnden
för alkohol, tobak och receptfria läkemedel

Skickas till

Samtliga samverkande kommuner i gemensamma nämnden

Verksamhetsberättelse och delårsrapport 2025

Gemensamma nämnden för alkohol,
tobak och receptfria läkemedel

Rapportering till kommunfullmäktige

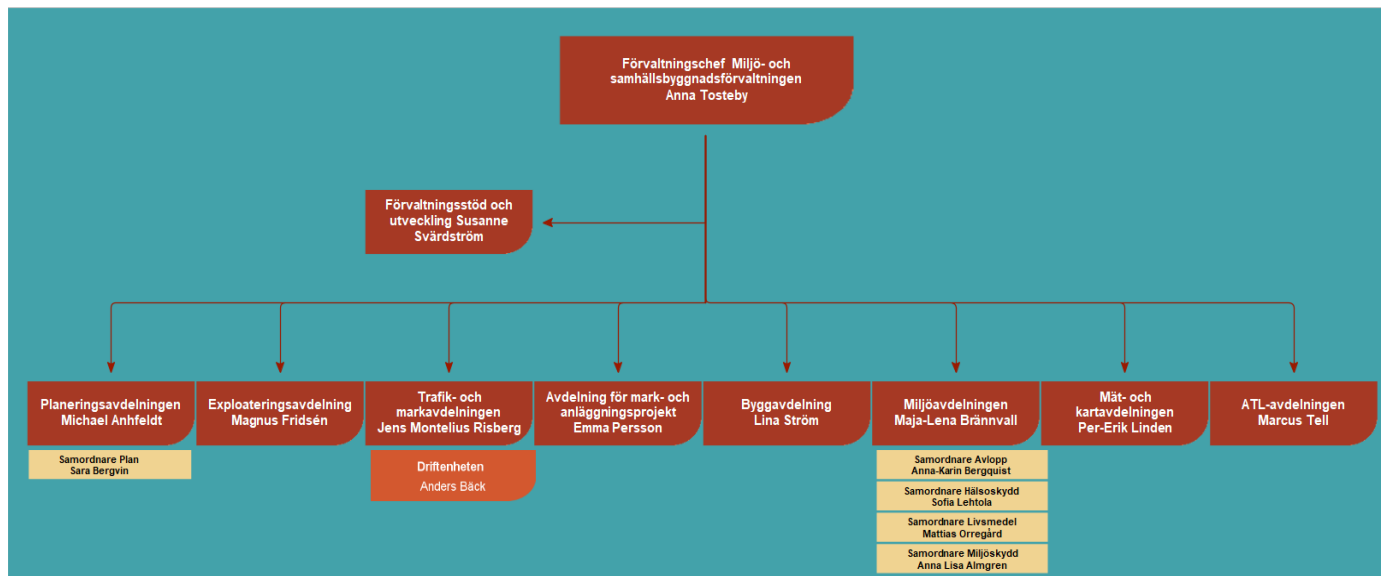
Innehåll

Organisation	1
Uppdrag och ansvar	2
Händelser av väsentlig betydelse	3
Nämndens verksamhetsmål	4
Statistik	6
Serveringsställen	6
Försäljningsställen	8
Väsentliga personalförhållanden	9
Förväntad utveckling	10
Driftredovisning	11

Organisation

Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel är ett samarbete mellan sju kommuner i Dalarna. Borlänge, Falun, Gagnef, Hedemora, Ludvika, Säter och Smedjebacken har kommit överens om att samarbeta i en gemensam nämnd enligt kommunallagen (2017:725) 9 kap §§ 19–35.

Falu kommun är värdkommun och nämnden ingår därmed i Falu kommuns organisation och tjänstepersonerna är placerade på ATL-kontoret som i sin tur ingår i miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens uppdrag är att tillsammans skapa, bevara och säkerställa ett långsiktigt attraktivt Falun att bo, besöka och verka i. Förvaltningen är uppdelad i nio avdelningar och styrs av tre nämnder samt kommunstyrelsen.

Uppdrag och ansvar

Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel är ett samarbete mellan sju kommuner i Dalarna. Borlänge, Falun, Gagnef, Hedemora, Ludvika, Smedjebacken och Säter har kommit överens om att samarbeta i en gemensam nämnd enligt kommunallagen (2017:725) 9 kap §§ 19–35.

De frågor nämnden hanterar är:

- Prövning och tillsyn enligt alkohollagen
- Prövning och tillsyn enligt lag om tobak och liknade produkter (dock ej tillsyn av rökfria miljöer)
- Tillämpning av och tillsyn enligt lag om tobaksfria nikotinprodukter
- Kontroll av läkemedelsförsäljning av receptfria läkemedel i detaljhandeln

Händelser av väsentlig betydelse

I januari aviserade regeringen att det skulle bli tillåtet med gårdsförsäljning från den 1 juni i år, vilket riksdagen fattade beslut om i april. För att kunna förbereda och hantera det nya uppdraget behövde tillsyner på försäljningsställen samt det utvecklande arbetet för verksamheten pausas. Det förberedande arbetet har bland annat bestått av att ta del av information från regeringen och Folkhälsomyndigheten, publicera information på hemsidan, skapa mallar för bland annat utredning och tillståndsbevis, uppdatera verksamhetssystemet och ta fram ett förslag gällande avgifter vilket respektive kommuns kommunfullmäktige sedan har godkänt. I början av juni kom de två första ansökningarna om gårdsförsäljningstillstånd in, nämnden beslutade att de skulle prioriteras och beslut fattades vid ett extrainkallat sammanträde den 27 juni.

I början av året köptes en ny funktion till verksamhetssystemet vilket gör att det är möjligt att skicka dokument krypterat till de bolag som anmält sig till Digital post. Det är inte tillåtet att skicka känsliga uppgifter okrypterat (till exempel med vanlig e-post), därför har alla handlingar med känslig information enbart kunnat skickas med vanlig post. Den nya funktionen gör att det går att skicka dokument som innehåller känsliga uppgifter digitalt så att bolaget får dem direkt, vilket förkortar tiden för mottagandet och i slutändan handläggningstiden.

ATL-kontoret började med samverkansmöten under 2022, och har bland annat bjudit in polisen samt BRÅ och ANDTS-samordnare från kommunen. Deltagandet har varit relativt lågt och det har framkommit synpunkter på att det blir för allmänt hållet. Under året har ATL-kontoret därför verkat för att hålla samverkansmöten i respektive kommun, med berörda parter från kommunen samt polisen. Responsen på mötena har varit positiv och planen är att fortsätta på samma sätt framöver.

Nämndens verksamhetsmål

Under perioden för verksamhetsplanen ska verksamheten utvecklas genom ett fördjupat samarbete mellan kommunerna och andra myndigheter. Verksamheten ska även utvecklas i det förebyggande arbetet genom att bidra till att *det ska vara lätt att göra rätt*, bland annat genom förbättrad information och kommunikation med näringsidkarna.

Nämndens verksamhetsmål ska vara kopplade till grunduppdraget. Målen ska vara påverkningbara och mätbara och det ska anges vilka indikatorer som kan följa upp målen. De mål som bedöms adekvata är att handläggningstiderna ska hållas, att tillsynerna ska utföras enligt tillsynsplanerna samt att NKI-värdet ska öka (NKI = Nöjd Kund Index).

Nämndens mål	Indikator	Utgångsläge	Målvärde för indikatorn Datum
Handläggningstiden för serveringstillstånd och försäljningstillstånd ska hållas	Handläggningstid i avslutade ärenden	Följs upp årligen	Ansökningar ska handläggas inom fyra månader
Måloppfyllelse: 99-100 %: bra resultat 97-98 %: godtagbart resultat 0-96 %: ej godtagbart resultat			
Tillsyn ska utföras enligt tillsynsplanerna	Tillsynsplan för serveringsställen och försäljningsställen	Följs upp årligen	Tillsynen ska utföras enligt plan
Måloppfyllelse: <i>Förebyggande tillsyn:</i> krögarträffar respektive Ansvarsfull alkoholservering anordnats 2 gånger under året: godtagbart resultat <i>Inre tillsyn:</i> rutinmässig inre tillsyn genom remiss till Polismyndigheten för att kontrollera laglydigheten hos PBI:er i serveringstillstånd 50-100 %: bra resultat 20-49 %: godtagbart resultat 0-19 %: ej godtagbart resultat <i>Yttre tillsyn:</i> Totalt antal tillsynsbesök: 97-100 %: bra resultat 90-96 %: godtagbart resultat 0-89 %: ej godtagbart resultat Antalet obesökta serveringsställen: 0-1 %: bra resultat 2-5 %: godtagbart resultat 6-100 %: ej godtagbart resultat			
Nämndens NKI-värde ska öka	NKI-värde genom Insikt	71 i NKI för 2023	+2 enheter/år

Handläggningstid:

Av ärenden som avslutats under perioden januari – augusti 2025 är det ett ärende som inte handlagts inom fyra månader, alla övriga har handlagts inom fyra månader.

Tillsyn:

Förebyggande tillsyn: Gällande den förebyggande tillsynen har utbildningen Ansvarsfull alkoholservering anordnats i april, nästa utbildning är planerad till oktober. Upplägget

för krögarträffar har ändrats sedan verksamhetsplanen beslutades, ATL-kontoret kommer inte att bjuda in alla krögare till krögarträffar under året utan kommer i stället delta på lokala krögarträffar i kommunerna.

Inre tillsyn: 65 personer har prövats under perioden vilket motsvarar 15 % av alla PBI:er i serveringstillstånd.

Yttre tillsyn: Under perioden har 257 tillsynsbesök utförts på serveringsställen, vilket är enligt prognos för perioden.

På försäljningsställen har 25 tillsynsbesök utförts under perioden vilket är lägre än förra året. Att det är så få tillsyner utförda beror på personalsituationen där en tjänst var vakant januari och februari, och att en handläggare varit sjukskriven sedan början av året. Nämnden fick även ett ytterligare uppdrag att hantera i och med att gårdsförsäljning blev tillåten från 1 juni. Fler tillsyner har planerats in under hösten och planen är att alla ställen ska få tillsyn under året.

NKI:

Resultatet från Insikt är NKI på 75 för 2024 vilket kan jämföras med 2023 då NKI var 71, det innebär en ökning med 4 enheter och målet är därmed uppfyllt.

Statistik

Serveringsställen

Antal stadigvarande serveringstillstånd

31 augusti 2025 (31 december 2024)

Borlänge	54 (54)
Falun	71 (70)
Gagnef	10 (10)
Hedemora	17 (17)
Ludvika	23 (23)
Smedjebacken	13 (13)
Säter	14 (13)
Totalt	202 (200)

Antal yttre tillsyner på serveringsställen

1 januari – 31 augusti 2025 (1 januari – 31 augusti 2024)

Borlänge	67 (61)
Falun	105 (67)
Gagnef	12 (10)
Hedemora	15 (15)
Ludvika	28 (20)
Smedjebacken	14 (14)
Säter	16 (17)
Totalt	257 (204)

Antal beviljade serveringstillstånd

1 januari – 31 augusti 2025 (1 januari – 31 augusti 2024)

Kommun	Stadigvarande	Tillfälligt till allmänheten	Tillfälligt till slutet sällskap
Borlänge	5 (3)	7 (5)	2 (0)
Falun	5 (4)	16 (14)	7 (7)
Gagnef	1 (2)	3 (5)	0 (2)
Hedemora	2 (3)	5 (3)	1 (1)
Ludvika	3 (3)	4 (1)	6 (12)
Smedjebacken	2 (2)	9 (11)	2 (1)
Säter	1 (1)	6 (3)	5 (5)
Totalt	19 (18)	50 (42)	23 (28)

Antal öppnade ärenden gällande ansökan om serveringstillstånd

1 januari – 31 augusti 2025 (1 januari – 31 augusti 2024)

Kommun	Stadigvarande	Tillfälligt till allmänheten	Tillfälligt till slutet sällskap
Borlänge	4 (3)	9 (7)	2 (0)
Falun	6 (3)	14 (12)	7 (8)
Gagnef	0 (1)	2 (4)	0 (2)
Hedemora	7 (9)	5 (3)	1 (2)
Ludvika	6 (0)	5 (2)	8 (16)
Smedjebacken	2 (2)	8 (13)	3 (2)
Säter	0 (2)	7 (3)	3 (8)
Totalt	25 (20)	50 (44)	24 (38)

Antal öppnade övriga utredningsärenden för serveringstillstånd

1 januari – 31 augusti 2025 (1 januari – 31 augusti 2024)

Kommun	Ändring i tillståndet	Ändring i styrelse/ägande	Inre tillsyn
Borlänge	11 (9)	4 (5)	4 (5)
Falun	13 (17)	2 (7)	3 (3)
Gagnef	0 (1)	1 (0)	1 (0)
Hedemora	2 (1)	2 (0)	0 (1)
Ludvika	2 (0)	1 (1)	1 (1)
Smedjebacken	2 (2)	1 (0)	0 (0)
Säter	4 (5)	0 (1)	1 (0)
Totalt	34 (35)	11 (14)	10 (10)

Antal öppnade övriga ärenden för serveringstillstånd

1 januari – 31 augusti 2025 (1 januari – 31 augusti 2024)

Kommun	Överklagnings-ärenden	Anmälan serverings-ansvariga (e-tjänst)	Remiss spelinspektionen	Övrigt
Borlänge	1 (1)	41 (53)	1 (2)	21 (10)
Falun	2 (1)	53 (53)	0 (1)	21 (8)
Gagnef	0 (0)	8 (3)	0 (0)	11 (1)
Hedemora	1 (1)	5 (12)	1 (1)	3 (8)
Ludvika	0 (0)	21 (32)	0 (0)	7 (8)
Smedjebacken	0 (0)	4 (3)	0 (0)	5 (1)
Säter	0 (0)	4 (4)	0 (1)	1 (1)
Totalt	4 (3)	136 (161)	2 (5)	69 (37)

Försäljningsställen

Antal försäljningsställen per kommun varav försäljning av de olika varukategorierna

31 augusti 2025 (31 december 2024)

Kommun	Ställen	Försäljnings- tillstånd	E-cigarett	Nikotin- produkter	Folköl	Receptfria läkemedel
Borlänge	44 (43)	30 (31)	20 (19)	33 (34)	24 (25)	22 (23)
Falun	44 (42)	34 (34)	19 (17)	36 (34)	29 (30)	27 (27)
Gagnef	9 (9)	7 (7)	2 (2)	8 (8)	8 (8)	7 (7)
Hedemora	19 (19)	14 (14)	7 (6)	11 (11)	13 (13)	8 (8)
Ludvika	30 (30)	20 (20)	15 (14)	22 (23)	20 (23)	14 (15)
Smedjebacken	9 (8)	7 (7)	3 (3)	6 (6)	9 (8)	6 (6)
Säter	9 (10)	8 (8)	3 (3)	6 (6)	6 (6)	7 (7)
Totalt	164 (160)	120 (121)	69 (64)	122 (122)	109 (113)	91 (93)

Antal öppnade ärenden

1 januari – 31 augusti 2025 (1 januari – 31 augusti 2024)

Kommun	Ansökan om försäljnings- tillstånd	Ändring i styrelse/ägande	Överklagnings- ärenden	Anmälning om försäljning
Borlänge	6 (2)	3 (3)	1 (0)	10 (8)
Falun	1 (3)	8 (7)	0 (0)	4 (11)
Gagnef	0 (1)	0 (0)	0 (1)	1 (2)
Hedemora	1 (0)	2 (4)	0 (0)	2 (3)
Ludvika	1 (1)	3 (3)	1 (0)	3 (7)
Smedjebacken	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (2)
Säter	0 (0)	1 (1)	0 (0)	0 (1)
Totalt	8 (7)	17 (18)	2 (1)	19 (34)

Antal tillsyn av försäljningsställen med försäljningstillstånd, e-cigarett, tobaksfria nikotinprodukter, folköl eller receptfria läkemedel

1 januari – 31 augusti 2025 (1 januari – 31 augusti 2024)

Kommun	Yttre tillsyn	Inre tillsyn
Borlänge	3 (43)	0 (5)
Falun	1 (39)	2 (4)
Gagnef	0 (8)	0 (1)
Hedemora	12 (20)	1 (2)
Ludvika	9 (25)	2 (1)
Smedjebacken	0 (8)	0 (0)
Säter	0 (7)	0 (1)
Totalt	25 (150)	5 (14)

Väsentliga personalförhållanden

Personalen på ATL-kontoret är anställda av miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen, och lånas ut till den gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel. ATL-kontoret har inte varit fullt bemannade under året, i mars började en ny alkoholhandläggare sin tjänst och en annan har varit sjukskriven från januari. Under året har därför en pensionerad alkoholhandläggare arbetat deltid för att avlasta den ordinarie personalen.

Förväntad utveckling

Verksamheten förväntas fortsätta enligt beslutad verksamhetsplan.

Under hösten har regeringen aviserat att det kommer att tas fram förslag på ändringar i alkohollagen, och en större förändring är att kravet på kök och att erbjuda mat kan komma att tas bort. I september har Förenklingsrådet kommit med en utredning där förslaget är att köks- och matkravet ska tas bort helt, och att alkohol kan komma att serveras på fler ställen. I utredningen föreslås att ändringarna ska träda i kraft 1 juni 2026 men det finns idag inget färdigt förslag för ändring i alkohollagen. Om ändringen genomförs kan det få stora konsekvenser för den gemensamma nämndens verksamhet, och därför följs utvecklingen noga.

Driftredovisning

I tabellerna nedan ses en sammanfattning av årets resultat till och med augusti jämfört med budget, samt en prognos för helår och prognostiserad budgetavvikelse.

Budget och prognos (tkr)

	Utf ack aug 2025	Budg ack aug 2025	Avv budg - utf	Budget helår	Prognos helår	Avvikelse
Kostnader	3023	3533	511	5300	4900	-400
Intäkter	2794	3533	-739	4898	4458	-440
Kommunkostnad	-	-	-	402	442	+40

På kostnadssidan är det främst lägre personalkostnader 0,4 mnkr som avviker från budget för perioden då ingen ersättare satts in vid långtidssjukskrivning. Kundintäkterna är 0,7 mnkr lägre för perioden vilket beror på att tillsyn inte har kunnat göras enligt plan på grund av sjukskrivning och nytt uppdrag med gårdsförsäljning. Planen är att fler tillsyn ska kunna göras under hösten vilket kommer medföra avvikelsen för intäkterna inte kommer vara lika stor vid årets slut. Årsprognosen för intäkterna har sänkts med 0,4 mnkr vilket beror på att prisbasbeloppet inte blev lika högt som antogs när budgetprognosen gjordes, vilket medför att avgifterna är lägre än förväntat.

Kommunernas förskottsbetalning för 2025 uppgick till 891 tkr och beräknad årsprognos ser ut att bli 442 tkr efter analys i delårsbokslutet. Allt är beroende på vilken kundfakturerings som kommer att ske under hösten samt hur personalläget blir under hösten.

Prognos kostnadsfördelning mellan kommunerna för 2025 (tkr)

Kommun	Procent	Belopp
Borlänge	27,7%	122
Falun	31,9%	141
Gagnef	4,7%	21
Hedemora	8,7%	38
Ludvika	15,4%	68
Smedjebacken	5,9%	26
Säter	5,7%	25
Summa	100,0%	442